

O SARIŞIN KURT

Attila İlhan

Öykü

Attila İlhan'ın *O Sarışın Kurt* isimli görsel romanı, 1920 yılı İstanbul'un işgal altındaki çetrefilli günlerinden başlayarak, Gazi Paşa ve silah arkadaşlarının, vatani müdafaa uğruna geçen yoğun dönemini anlatır. Roman, mekan tasvirleriyle ayrıntılı olarak zenginleştirilmiştir.

Ankara Ziraat Mektebi, Mustafa Kemal'in karargahlarla ve kurtuluş için çalışan önemli isimlerle irtibat kurduğu bir merkezdir. Koordinasyon, genel olarak Ziraat Mektebinden telgrafla yapılmaktadır.

Halide Edip Hanım, Mustafa Kemal yanlısı, kadınları örgütleyen ve önemli adımlarda bulunan bir isimdir. Anadolu'da bilfiil çalışmasının ardından kendisine "onbaşı" rütbesi verilir.

Mustafa Kemal'in ailesi; annesi Zübeyde Hanım, kız kardeşi Makbule, damat Mustafa Mecid Bey İstanbul, Akaretler'de ikamet etmektedirler. Onların yanına sık sık Fikriye Hanım ziyaret amacıyla gider. Zübeyde Hanım endişelidir, mütemadiyen oğlunun ve vatanın kurtuluşu için dua eder.

Mustafa Kemal'in zihninde sık sık flash back sahneler canlanır, 10 Ağustos 1915 Conkbayırı'nı düşünür, düşman donanmasının Conkbayırı'na yayılım ateşini, ölümler, havaya uçan insan ve savaş malzemelerini, karargahtaki günleri ve taaruzu tekrar hatırlar. En son kanlı ve parçalanmış cep saati, o günlerin zorluklarının hatıralarıdır.

Memlekette mütemadiyen isyanlar sürmektedir. Yenihan'da Postacı Nazım ve Kara Mustafa İsyanı, Hilafet Odusunun sonu gelmez teşebbüsleri, Ayıntab'a düzenlenen taaruz, Milne Hattı'na tecavüz girişimleri ve Ankara'nın içinde beyanname tevziine cüret Mustafa Kemal ve arkadaşları tarafından en güç koşullar olsa bile ustalıkla bastırılır.

Fikriye Hanım erkek kıyafetleri ve çizmeleri ile oldukça güç koşullarda Paşa'nın yanına Ankara'ya gelir. Her daim Paşa'ya yürekten bağlıdır. Ancak, oldukça çekingen yapısından dolayı cemiyet içine çıkmakta imtina eder. Sürekli öksürmesine karşın çok sigara kullanmaktadır. Sağlığına ve kendine dikkat etmez. Tek yaşam amacı Paşa'dır.

Ankara'da Mustafa Kemal Paşa milletin kendi egemenliğini kendi eline alması için yoğun çalışmalarını sürdürmektedir. Padişahlık sonlandırılır. Padişah Vahdettin'in bir İngiliz zırhlısıyla kaçtığı öğrenilir.

Mustafa Kemal İzmir'e gittiği sırasında Uşakizadelerden Muammer Bey'in tahsilli kızı Latife büyük bir cesaret ve bağlılıkla kendini tanıtır. Boynunda Paşa'nın resminin olduğu kolyesini kendisine gösterir. Bir süre sonra Göztepe'deki aile konaklarında güvenli bir şekilde ikamet edebilmeleri için konaklarını tahsis eder. Bu esnada Paşa Fikriye Hanım'ı tedavi olması için Almanya'ya göndermiştir. Fikriye Hanım'ın hastalığı vereme çevirmiştir.

Paşa, modern Türk kadını en iyi temsil edeceğini düşünerek Latife Hanım ile evlenmeye karar verir. Anne Zübeyde Hanım yakınlarına bu izdivaça karşı olduğunu söyler ancak; annenin bu söylemleri Paşa'ya bilhassa iletilmez. Çok geçmeden Zübeyde Hanım vefat eder.

Mustafa Kemal ve Latife Hanım için yeni bir hayat başlamıştır. Latife Hanım henüz yirmili yaşlarının başlarındadır. Paşa ise kırklı yaşların ortalarında. Latife Hanım hem bulunduğu mekanlardan Fikriye'nin islerini silmek, hem de yenilenme düşüncesiyle birçok şeyi değiştirmektedir. Paşa, karargahlarda ve savaşın güç koşullarında uzun süre kalmaya alışkın olduğundan bazen gereksiz kaçan harcamalara tepki gösterir. Aynı zamanda, Mustafa Kemal, bekarlığında yaptığı gibi gece toplantılarını sürdürmektedir. Bu toplantılar O'nun çakırkeyif olan çevresinin nabzını da tuttuğu, önemli kararlar aldığı yerdir. Fakat, oldukça eğitilmiş ve görgülü olmasına rağmen çok genç yaşta ve tecrübesiz olan Latife Hanım kocasını daima yanında istemektedir. İkili arasındaki münakaşalar ve uyarılar netice vermeyince Latife Hanım alt salona tepeden vurarak toplantıların dağılmasına, Paşa'nın müşkül duruma düşmesine neden olmuştur. İlaveten, Paşa'ya herkesin içinde ismiyle hitap etmesi

Paşa'yı fazlasıyla kızdırmaktadır. En nihayetinde Tokat Vilayeti'nde ikili arasındaki ilişki kopma noktasına gelir. Akabinde gittikleri Erzurum ziyaretinden sonra Latife Hanım'a ayrılma durumu bildirilecektir.

Fikriye Hanım ise Paşa'nın Latife Hanım ile evliliğini tedavi olduğu senatoryumda duymuş, oradan ayrılmıştır. Ankara'ya vardığında Çankaya Köskü'ne giderek Paşa ile görüşmek istemiştir. Bu istek uygun bulunmayınca intihar etmiştir.

Paşa'nın eşinden ayrılmasından sonra da, daha evvelden olduğu gibi, memleket menfaatine yoğun çalışmaları devam eder, bu esnada Paşa'ya karşı planlanan bir suikast engellenir.

Tema

Vatan Sevgisi Mustafa Kemal önderliğinde savaş ve çalışma arkadaşları, vatani kurtarmak ve korumak için, medeni memleketler düzeyine getirebilmek için canları pahasına uğraşmışlardır.

Kişiler

Mustafa Kemal Askeri deha olan Mustafa Kemal Türk Devleti'nin kurtarıcısıdır.

İsmet İnönü Kurtuluş Savaşı'nın önde gelen isimlerinden paşadır. Daha sonra aktif olarak siyasi mevcudiyeti bulunmuştur.

Fikriye Hanım Mustafa Kemal'in sevgilisidir. Hayatını Gazi Paşa'ya adamıştır. En güç koşullarda dahi Paşa'nın yanından ayrılmaz. Mahzun ve çekingen yapıdadır. Zorda kalmadıkça kalabalık içine, cemiyet hayatına çıkmaz. Sağlığını ihmal etmesi sonucu verem hastalığına yakalanmıştır. Uzun süre devam eden tedaviyi yarıda bırakır, Paşa'nın evlendiğini öğrendikten sonra durumu kabullenemez ve intihar eder.

Latife Hanım İzmirli bir ailenin oldukça iyi tahsil görmüş kızlarıdır. Paşa, Latife Hanım'ın modern Türk Kadınına iyi bir örnek teşkil edeceği düşüncesiyle evlenir. Ancak, Latife, genç yaşından ve tecrübesizliğinden, Paşa'yı fazlaca kıskanır ve hırçın davranışlarda bulunur. Paşa ile evlilikleri iki buçuk yıl sürer.

Ferik Paşa Asker.

Cevat Abbas Baş yaver, asker.

Ali Fuat Paşa Kurtuluş Savaşı Paşa.

Manastırlı Hamdi Bey Asker.

Falih Rıfkı Atay Asker, yazı müdürü gazeteci, yazar.

Zübeyde Hanım Mustafa Kemal'in annesi.

Makbule Mustafa'nın kız kardeşi.

Mustafa Mecdi Bey Makbule Hanım'ın eşi.

Fatma Zübeyde Hanım'ın büyütmesi.

Yunus Nadi Bey Kurtuluş Savaşı ileri gelenlerinden.

Süleyman Ağa Kuva-i Milliyecileri evinde saklayan köylü.

Emir Çavuşu Bekir Ankara Ziraat Mektebinde yardımcı personel.

Ali Fuat Paşa Kurtuluş Savaşı ileri gelenlerinden paşa.

Kılıç Ali Paşa Kurtuluş Savaşı ileri gelenlerinden paşa.

Hayati Bey Asker.

Halide Edip Hanım Kurtuluş Savaşı ileri gelenlerinden onbaşıdır. Gazi Paşa daha sonra üstün hizmetlerinden ötürü rütbesinin yükseltilmesini istemiştir.

Adnan Bey Halide Edip Hanım'ın eşi tıp doktorudur.

Avni Bey Erzurum mebusu.

Zihni Bey Erzurum mebusu.

Sırrı Bey İzmir mebusu.

Yusuf Kemal Bey Heyet-i Nasuha azası.

Rıza Nur Bey Heyet i Nasuha azası.

Yahya Galip Bey Dönemin Ankara Valisi.

Emin Bey Miralay.

Didar Miralay Emin Bey eşi.

Memduh Bey Şifre mülhalkı.

Ali Fethi Bey Kurtuluş Savaşı ileri gelenlerinden.

Tevfik Rüştü Bey Kurtuluş Savaşı ileri helenlerinden.

Ethem Kuva-yı Seyyare Kumandanıdır. Sonradan Cumhuriyet hareketine ve Mustafa Kemal ile ters düşmüşlerdir.

Tevfik Bey Çerkez Ethem ağabeyi.

Kazım Karabekir Kurtuluş Savaşı ileri gelenlerinden Paşa.

Servet Bey Kaymakam

Celaeddin Arif Bey Meclis-i Mebusan Reisi.

Edwin J. Hanson Röportaj için gelmiş, yabancı gazeteci ekip üyesi. Reuter Ajans'ın İstanbul muhabiri. Times'ın Viyana Muhabiri Amerikalı.

Marie-Laure Oiselet En büyük hayali, Mustafa Kemal ile görüşmek olan yabancı gazeteci.

Fevzi Paşa Asker.

Uşakizade Muammer Bey Latife Hanım'ın babası.

Uşakizade Advıye Hanım Latife Hanım'ın kız kardeşi.

Uşakizade Vecihe Latife Hanım'ın kız kardeşi.

Uşakizade Rukiye Latife Hanım'ın kız kardeşi.

Canan Kalfa Latife Hanım'ın emektar hizmetkarı.

ANA KARAKTERLER

Mustafa Kemal - Açık

Karakter Hayatını vatanına adanmış olan Gazi Paşa'nın karakterinin bir çok ögesi O'nun askeri ve sivil dehasını vurgulamaktadır. Sadece bulunduğu zamanı ve koşulları değil, geleceği de görebilecek, olabilecekleri tasvir edebilen ileri görüşlü bir adamdır. Liderdir, milletini medeniyet seviyesine çıkarmak için akıllıca hareket eder. Mevzu bahis vatan olunca hırslı davranır, fakat yufka yüreklidir, hiçbir hareketi gaddarca yapmaz.

Aktiviteler Paşa'nın ömrü karargahlarda, harp ortamında geçmiştir. Sulh zamanlarında da mütemediyen vatani koruma ve geliştirme alanında uğraşır. Cemiyet toplantılarında çevresini tahlil eder. Her daim yaptığı aktivite çalışmaktır.

ÖRNEK ANILAR

İleri Görüşlü Ankara Postahane Binasında Ali Fuat Paşa, Cevat Abbas ve Mustafa Kemal arasında hararetli konuşmalar vardı. Hilal- i Ahmer Merkez – Umumisi düşman kuvvetleri tarafından basılmıştı. Ardından Beyoğlu Posta Merkezi'nin basıldığı haberi geldi. Tüm kumandanlar endişeli bir hal içindeydi. Mustafa Kemal bu işgallerin daha da artarak devam edeceğini bilen, ileri görüşlü bir adamdı. “ ...daha fazlasına da edeceklerdir. Susar, pencereye doğru birkaç adım yürür. ‘Biz niçin buradayız, bunu tahmin ettiğimiz için değil mi?’ ”

Hırslı Gazi Paşa'nın mutlak başarısının ardındaki temellerden biri de, O'nun hırslıydı, fakat bu hırs, Gazi Paşa'nın kendi şahsi başarısı için değil, milletin bekası için di. “ ...binaenaleyh... kendi mukadderatımıza kendimiz sahip olmak mecburiyetindeyiz...”

Vakur Mustafa Kemal Paşa TBMM'deki konuşmasında yine vakur şekilde mebuslara sesleniyordu. “Mustafa Kemal Paşa, kürsüde, sözlerini bağlamak üzeredir; o da heyecanlanmıştı; vakur, kendinden emin, muzaffer: ‘milletimiz bugün.. bütün mazisinde olduğundan daha çok... ve ecdadından daha çok ümit vardır. Bunu ifade etmek için şunu arz ediyorum. Kendilerinin tabiri veçhiyle, cennetten vatanımıza nıgeban olan, merhum Kemal deşıştır ki: ‘Vatanın bağına düşman dayadı hançerini/ yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini...’ ”

Ümitli Mustafa Kemal Paşa'nın tüm hareketlerinin ardında, kendisine ve vatandaşlarına duyduğu ümit yatıyordu. TBMM'deki konuşmasında Paşa, mebuslara hem ümitlerini anlatıyor, hem de onları teşvik ediyordu. “İşte bu kürsüden, bu Meclis-i Alinin reisi sıfatıyla, hey'et-i aliyenizi teşkil eden bütün azanın her biri namına... ve bütün millet namına diyorum ki: .. vatanın bağına düşman dayasın hançerini/ bulunur kurtaracak bahtı kara maderini!”

Akıllı Mustafa Kemal Paşa son derece akıllı, karşısındakilerin fikirlerini iyi okuyabilen ve ne yapacaklarını kestirebilen bir adamdı. Adana Bölgesi'nde de çatışma artınca zekasını ortaya koydu. “...orası için, en iyi harp usulü, devamlı taciz olacaktır... Öyle yapsınlar.”

Medeni/Milliyetçi Mustafa Kemal Paşa, milletin istikbalinin medeniyetten geçtiğini düşünür, çevresini medeni düşünceye yönlendirirdi. “...İttihatçılık, bir ocaktır; yetişmemizde dahli var, bu... bu gayr-ı kabil-i inkar bir hakikat!.. Ne var ki, onlar Garplılaşmak temayyülündeydi, biz medeniyetçi olacağız... Onlar komitacıydı, biz inkılapçıyız... Onlar Osmanlılaşma taraftarıydı, biz milliyetçiyiz... eğer bu hakikatları anlatabılsak... millet davamızı tevziz edecektir.” Mustafa Kemal Paşa, 1920'li yıllarda da “ben kerameti Meclis'den bekleyenlerdenim, Nadi Bey! Bir devre yetiştik ki, meşruiyet esastır, bu da ancak milli kararlara istinat etmekle mümkün olabilir.”

Yufka Yüreklili İzmir Kordonboyu'nda Latife Hanım ve Gazi Paşa turluyorlardı. Bir süre sonra atlı tramvaya bindiler. Tramvayı hızlandırmak isteyen vatman, atı kuvvetli bir şekilde kamçılıyordu. Mustafa Kemal Paşa, atın eziyet gördüğünü fark ederek dayanamadı. “...kamçısız olmaz mı?” Atçı, kesinlikle olmayacağı, atların kamçılanmadan gitmeyeceği yönünde diretiyordu. Paşa “ver hele şu dizginleri!” diyerek herkese atların nasıl kumanda edileceğini gösterdi.” Ayrıca, “Mustafa Kemal Paşahafif bilgece:-... “maksat, kamçısız sevk- ü- idare... mühim olan budur...” Güleräk:- “...Kolay değildir ha!” Biraz susuyor:-... “binlerce neferi, Azrail'e karşı harbe sevk ettim, tek kamçı darbesi yoktur...sen sen ol, zaruret hasil olmadıkça, kamçını kullanma!”

Fikriye - Kapalı

Karakter Fikriye Hanım, Gazi Paşa'yı ilk gördüğü zamandan beri sevmektedir. Hayatını ve tüm istikbalini Paşa'ya adanmış bir kadındır. Bu esnada kendini hiç düşünmez, verem olur, sağlığına dikkat etmez. Hayatı Paşa'yı memnun etmek üzerine kurulmuştur. Esasında mahzun ve çekingen tabiatlıdır fakat amaç Mustafa Kemal veya ailesine ulaşmak ise son derece cesur adımlar atabilir. Her yeri güzelleştiren yaratıcı ve titiz tabiatlıdır.

Aktiviteler Gazi Paşa oldukça renkli ve sosyal yapıda bir şahsiyettir. O, pek çok işi aynı anda ustalıklı yapabilir. Hayatına koyduğu aktiviteler de oldukça zengindir. Yaşamını kaplayan en büyük meşguliyeti şüphesiz vatan bekası uğruna düşünmekle, savaş yapmakla ve çalışmakla geçer. Kendi keyfi anlarında ise kalabalık sofralar etrafında toplanmaktan memnun olur, bu sofralar önemli vatan meselelerinin görüşüldüğü, karara bağlandığı ve Paşa'nın yanındakilerin nabzını tuttuğu ve onların hissiyatlarını daha iyi teşhis ettiği yerlerdir. Ayrıca, Paşa hem ilmi hem de sanatsal anlamda birçok konuya hakimdir. Müzik kendisi için vazgeçilmezdir. Sofya'da ateşe iken sıklıkla operaya gider, at binmekten hoşlanır. Ayrıca, sık sık Ata'nın köpeği Foksi ile oynar.

ÖRNEK ANILAR

Cesur Fikriye, söz konusu Gazi Paşa olduğunda son derece cesur hareket ediyordu. Özellikle, Gazi Paşa ve O'nun ailesine ulaşabilmek için gözü kara davranıyordu. İngilizler'in işgali esnasında hiç korkmaksızın Paşa'nın aile evine gelmişti. "Kapıyı Fikriye'ye, biraz meraklı, epeyce kaygılı bir yüz ifadesiyle, - henüz sabah kıyafetindeki- Makbule açmıştır. O daha bir şey söylemeden sorar:-...ne oluyor, Fikriye? Fikriye:-...İngilizler, şehri işgal ediyor; bir koşu geldim; sizi merak ettim de! Etrafa bakınarak, 'Hoca Yengem nasıl? Makbule:- ...sendeki de, doğrusu cesaret!"

Çekingen Fikriye'nin çekingen tavrı, O'nu tanıyan herkes tarafından biliniyordu. Mustafa Kemal'in köşke gelen misafirlerini en iyi şekilde ağırlıyor, kendi elleriyle ikramlıklar pişiriyor fakat çok zorda kalmadığı sürece kimseye görünmüyordu. Bir seferinde Halide Edip Onbaşı ile karşılaştılar. "Halide Edip Hanım, şaka yollu:-... demek o nefis puf böreklerini yapan sizdiniz? Fikriye, mahcup, mahzun sesiyle:-... hayranınız, Fikriye!.. Size karşı mahcubum... galiba, ecnebilerden çekindim"

Duygusal Fikriye'nin hemen hemen tüm hareketlerini hisleri yönetiyordu. Özellikle, Gazi Paşa'ya karşı duyguları tamamen savunmasız kalıyor, bu durumu O'na da itiraf ediyordu. " ben kalbime uydu Paşam, benimkisi hissiyat! ..Sizin teşebbüsünüz neddinde, bizimkiler nedir ki? Attığınız her adım, kürre-i arzı velveleye veriyor."

Yaratıcı/Titiz Fikriye titiz, yaratıcı bir kadındı. O bu yeteneklerini özellikle Gazi Paşa'nın gözüne girmek, Hazi Paşa'yı rahat ettirebilmek için kullanırdı. Bu durumdan ötürü Paşa'da oldukça memnundu. "Mustafa Kemal Paşa aynı memnuniyetle karışık bir hayretle etrafa göz gezdiriyor, sağa sola bakıyor; bu arada, Fikriye'ye cevap veriyor:-... vakıa demiştim... demiştim ya... elin sihirli midir nedir... dokunduğu yeri rüya tedbil etmiş..."

Umutlu Fikriye'nin Gelibolu'dan Paşa'ya yazdığı sayısız mektube Paşa tarafından cevap gelmiyordu. Fikriye, gene de umudunu kaybetmiyordu. "... belki Gelibolu'dan gidenler kayboluyor... Biraz dalgın, kendi kendine- ' Paşa'nın cevap vermemesi imkansız...' Genç kıza: -... o kadar nazik bir adamdır ki Handan!' Kararlı:- '...bu defa İstanbul'dan postaya vereceğim.'" Bazı zamanlar Fikriye "ümit insana kuvvet veriyor..." der, kendi karakterini açıklardı.

Fedakar Fikriye'nin tek yaşam gayesi Mustafa Kemal'di. Mustafa Kemal'den başka hiçbir şey düşünmediği gibi kendi sağlığına da asla dikkat etmezdi. Paşa'nın sıhhati ile alakalı uyarılarında da fedakar karakterini Paşa'ya da dile getirirdi. "...haiz- i ehemmiyet değil, Paşam! Mühim olan, sizin afiyette olmanızdır."

Latife - Kapalı

Karakter Latife Hanım, çok varlıklı bir ailenin üç kızından biriydi. Oldukça iyi bir eğitim almıştı. Gazi Paşa'nın adını duymuştu fakat hiç tanışmamışlardı. Latife Hanım, oldukça cesur bir adım atarak Gazi Paşa ile tanıştı, akabinde Paşa'ya aşkını ve ilgisini alenen belli etti. Zaman içinde Paşa, tahsili ile modern Türk Kadınına örnek teşkil edebilecek bu hanım ile evlendi. Ancak, Latife'nin kıskanç ve hırçın karakter yapısı, fevri şekilde hareket ederek Paşa'yı cemiyet içinde müşkül duruma düşürmesi evliliklerini noktaladı.

Aktiviteler Latife Hanım eğitim ve kültür alanlarında oldukça donanımlı, üç-dört yabancı lisanı gayet iyi bilen bir kadındı. Yerli ve yabancı yayınları titizlikle takip eder, zaman zaman çeviriler yapardı. Müzik, özellikle piyano çalmak ta Latife Hanım'ın vaz geçilmez aktiviteleriydi.

ÖRNEK ANILAR

Hırçın Latife'nin hırçın yapısı kendisi ile özdeşleşmişti. Herkes, Latife'nin karakterinin bu özelliği hakkında konuşuyor, söylentiler hızlıca yayılıyordu, hatta bu söylentileri Fikriye'de duymuştu. Her daim Latife'yi merak ederken, hırçın karakterli bu kadının Paşa ile nasıl uzlaştığını merak ediyordu. "... söyleyene Mithat Bey... o nasıl bir kadın?.. sahiden çok mu güzel? Hırçın ve mütehakkim imiş diye duydum..." Latife Hanım ayrıca, Çankaya Köşkü'nde uzun süren akşam sofralarından hoşlanmazdı. Paşa'nın bu toplantılarının çevresinin nabzını tuttuğu, onları daha iyi anladığı, tahlil ettiği bir vesile olduğunu unuttur, toplantıların geceye kadar sürmesine tepki gösterirdi. Özellikle, üst kattan- alt salona eline bir sopa veyahut ses yapan bir cisim alarak vurur, Paşa'nın çevresindekiler mahcup olarak giderdi.

Fevri Latife fevri çıkışlarıyla Gazi Paşa'yı sınırlendiriyordu. Özellikle, bu fevri çıkışlar toplum içinde olunca Latife ve Gazi Paşa'nın ilişkisi geri dönülmez bir hal aldı. "... liyakat mevzubahis değil, Latife... meseleyi va'zedişin, bir emr-i vaki... beni emr-i vakilerinle, adeta muhasara ettin..."

Cesur Latife'nin Paşa'ya olan yüksek alakası aşıkardı. Paşa ise bu genç hanımdan böyle bir ilgiyi beklemiyordu. En sonunda Latife cesur bir çıkışla duygularını ifade etti. "Latife, alçak sesle:-'...kısmen' Az susar, daha kararlı:- 'haikatte, sebab-i saadetim de, sizsiniz... sebab-i felaketimde...bunu biliyorsunuz... yanınızda iken, mes'udum, yanınızda olmadım mı bedbaht...' Latife, tekrar susar, sonra birden kirpiklerini ve gözlerini kaldırır, Mustafa Kemal Paşa'nın gözlerine dimdik bakarak, fısıltıya yakın – bu bakışa karşıt – bir sesle konuşur:- 'çünkü Paşam... sizi seviyorum...'"

Hırslı/Kıskanç Halide Edip Hanım ile ilk kez karşılaşan Latife, Paşa ile kendisinden daha evvel tanışmış olan hanıma karşı hırslıdan dolayı kıskançlık yaptı. Paşa ile askeri veya vatani bir ilgisi olan bir insana bile tahammül edemiyordu. "Latife Hanım, Halide Edip Hanım'a, güçlü bir rakibeye bakar gibi, dik, biraz da meydan okurcasına bakmaktadır"

Israrcı Mustafa Kemal Paşa, karısı Latife Hanım'ın kendisine toplum içerisinde "Kemal" demesinden hoşlanmazdı. Latife Hanım ise, hiçbir zaman Paşa'nın bu isteğine uymaz, ısrarla kendisine adı ile hitap ederdi.